

33. Paralēlismu noslēpumainība un Maltas sammita nenoslēpumainība

Acīmredzot paralēlisms starp laika apstākļiem un dzīves notikumiem pastāv ne tikai daiļliteratūrā kā viens no tropu veidiem. Paralēlisms starp laika apstākļiem un dzīves notikumiem pastāv arī reālajā dzīvē un nav vienīgi literātu izdomāta tēlojuma figūra.

Iespējams, tomēr ir kaut kāds transcendentāls mistisks spēks, kas parūpējas par laika apstākļiem, tos pieskaņojot cilvēku dzīves tonalitātei. Daudzi teiks, ka šis spēks ir Dievs, kas vērīgi seko mūsu gaitām uz zemes. Iespējamās arī citas atbildes.

Jau mazotnē nācās dzirdēt, ka laba cilvēka apglabāšanas dienā virs kapsētas spīd saule, bet slikta cilvēka apglabāšanas dienā kapsētā laiks ir apmācies, līst lietūs vai snieg sniegs. Savukārt ar paralēlismu daiļliteratūrā (apmēram pusgadsimtu lasot pasaules dažādu tautu prozu) esmu sastapies tik bieži, ka šis mākslinieciskais paņēmieni jau sen neizraisa nekādu literatūrzinātnisko interesi. Paņēmienā konsekventi atkārtojās divi varianti. Gaišu notikumu pavada gaiši laika apstākļi vai pretēji – jo drūmāks un nepatīkamāks notikums, jo drūmāki un nepatīkamāki ir laika apstākļi. Paņēmiena vienmuļību atsvaidzina autora meistarība dabas tēlojumā. Latviešu prozā emocionāli valdzinoši paralēlismi ir Rūdolfa Blaumaņa novelēs. Arī Andrejs Upīts centās pārvarēt paralēlisma formālo vienveidību, pēc iespējas poētiskāk pieskaņojot laika apstākļus notikumiem latviešu zemnieku sētā.

Pirms 25 gadiem, 1989.gada 2.-3.decembrī, Vidusjūrā pie Maltas plosījās ļoti stipra vētra. Jūrā viļņu augstums sasniedza sen neredzētu apjomu. Jūras līcī noenkurotos ASV un PSRS milzīgos raķešu kreiserus viļņi mētāja kā sausas malkas pagales. Amerikāņu kreisera kapteinis vēlāk atzinās, ka viņš nekad nebija piedzīvojis tik stipru vētru.

Acīmredzot dabas mistiskajam spēkam kaut kas ļoti nepatika paredzētajā notikumā Maltas krastos. Notikums patiešām nebija labs un patīkams. Maksimālā noslēpumainībā un aizmuguriski gribēja izlemt simtiem miljonu cilvēku likteni. Pat droši var teikt – visas cilvēces likteni. Maltas notikums iezīmēja „aukstā kara” beigas un t.s. vienpolārās pasaules sākumu.

1989.gada 2.-3. decembrī uz Maltas krastos noenkurotajiem kreiseriem vajadzēja tikties ASV prezidentam Dž.Bušam (vec.) un PSRS valdniekam PSKP CK ģenerālsekretāram M.Gorbačovam, lai savā starpā pārdalītu pasauli un fiksētu jaunu ģeopolitisko kārtību ne tikai Eirāzijā, bet praktiski uz visas planētas. Pēc Maltas sammita sākās ASV „globalizācija” – kundzība uz Zemes.

Stiprās vētras dēļ sammitu vajadzēja pārcelt uz citu vietu – krastā pietauvoto padomju pasažieru lineri „Maksims Gorkijs”. Stiprā vētra kļuva noslēpumainā un aizmuguriskā sammita drūms fons un neatņemama sastāvdaļa. Sammita dalībnieki memuāros vispirms atcerās nenormālos laika apstākļus. Tātad netieši atcerās dabas mistiskā spēka (Dieva) naidīgo attieksmi pret sammitu. Dievam nepatika sammits. Sammits nesaņēma Dieva atbalstu un nenotika saskaņā ar Dieva gribu.

Maltas sammits nav populārs starptautiskās politikas annālēs. Ar to nelepojās ne tā dalībnieki, ne dalībnieku pēcnācēji. Jau no paša sākuma Maltas sammitu ierindoja starptautiskās politikas „melnajā sarakstā” kopā ar tādiem morāli analogiskiem pasākumiem kā Jaltas konference, Minhenes vienošanās, Molotova-Ribentropa pakts. Tām tautām, kuru likteni 1939.gada 23. augustā oficiāli izlēma Vācijas un PSRS parakstītais neuzbrukšanas līgums un tam pievienotie slepenie protokoli, Maltas konference kļuva Molotova-Ribentropa pakts 2.0. Tas tāpēc, ka atkal aizmuguriski izlēma šo tautu valstu likteni. Tas attiecas uz Poliju, Igauniju, Lietuvu, Latviju. Nākas atcerēties, ka latviešu tautas pārstāvjus nezaicināja arī uz Parīzes miera konferenci, Francijai, Lielbritānijai un ASV izlemjot eiropiešu likteni pēc I Pasaules kara un latviešiem dodot iespēju veidot neatkarīgu valsti.

Maltas sammita nepopularitāte savdabīgi liecina, ka Dieva uzsūtītās stiprās vētras dienās patiešām tika izlemti kardināli jautājumi. Cilvēku dzīvē tā mēdz būt diezgan bieži, – pats svarīgākais netiek speciāli popularizēts un izpušķots medijos. Pats svarīgākais ne reti paliek ēnā. Var teikt, paliek ēnā, klusi smīnot, un labi apzinoties savu varenību, salīdzinot ar citu

nesalīdzināminiecīgāku notikumu skaļo popularitāti un izpušķotību medijos. Par Maltas sammitu Gorbačovs pateica lakoniski: „Pasaule izbeidz vienu laikmetu un ieiet citā”.

Tie ir ļoti būtiski vārdi. Laikmetu maiņa pasaulē ir pelnījusi lielu popularitāti. Taču tā tas nav noticis. Sammita nepopularitātes iemesls ir tā slepenais un aizmuguriskais raksturs, kā arī informācijas trūkums. Speciālisti skeptiski izturās pret Maltas sammita materiālu publikāciju Krievijā 2010.gadā. Viņi netic, ka ir publicēti visi materiāli par sammitu.

Lielā vienprātībā tiek atzīts, ka pats galvenais par sammitu vēl ilgi paliks noslēpums pasaules sabiedrībai. Sammita dalībnieku memuāros tiek uzsvērts, ka Maltā nekādi dokumenti netika apspriesti un parakstīti. Visi lēmumi tika pieņemti mutiski. Tātad sammits dokumentārā ziņā sasaucās ar „perestroiku”, kuras projekts arī it kā eksistēja tikai verbālā veidā un nedaudzu cilvēku atmiņā.

Īsta skaidrība nav par sanāksmju skaitu. Droši ir zināms, ka bija abu valstu delegāciju divas sanāksmes un delegāciju vadītāju divas sarunas divatā. Tomēr atsevišķu valstu izlūkdienesti ziņoja, ka vēl ir bijusi īpaši slepena abu valstu līderu tikšanās divatā. Tās laikā Gorbačovs esot visu atdevis ASV ģeopolitiskajā pārziņā, apsolījis likvidēt Varšavas līguma organizāciju, demontēt sociālistisko iekārtu Austrumeiropā, atļaut apvienoties VFR un VDR, PSRS saskaldīt atsevišķās valstīs. Gorbačovs vienpersoniski visu atdeva amerikāņiem. Tā, piemēram, PSKP CK Politbirojs atļāva apvienot VFR un VDR tikai pēc tam, kad būs likvidēta NATO jeb NATO apvienota ar padomju militāro bloku – Varšavas līguma organizāciju. Gorbačovs nebaidījās ignorēt valsts galvenā politiskā orgāna lēmumu.

Sammita nepopularitātei ir vēl viens ļoti svarīgs iemesls. Maltā tika izņemts ne tikai sociālisma valstu liktenis, bet arī Rietumeiropas kapitālistisko valstu liktenis. Turklāt Rietumeiropas kapitālistisko valstu likteni aizmuguriski izlēma Vecajai pasaulei divas svešas valstis - ASV un PSRS. Tas, protams, visvairāk nepatika Francijai un Lielbritānijai. Pret Maltas sammitu rietumeiropieši sāka izturēties kā pret vēl nekaunīgāku pasākumu nekā Jaltas konference, kurā dominēja trīs valstu (ASV, Lielbritānijas un PSRS) griba un intereses.

Pēc Maltas sammita laiku pa laikam ir parādījusies informācija, ka Francijas prezidents F.Miterans un Lielbritānijas premjerministre M.Tečere ļoti nevēlējās VFR un VDR apvienošanās, regulāri savu viedokli konfidenciāli izklāstot dažādos slēgtos starptautiskajos forumos. Pēc apvienošanās Vācijā atkal var sākties revanšistisks noskaņojums un konkrēta gatavošanās militārajam revanšam, kā tas notika pēc I Pasaules kara.

Turklāt Rietumeiropas valstu politiskā elite jau bija lietas kursā par Baltā nama savtīgajiem ģeopolitiskajiem plāniem. 1989.gada 28.martā ASV Valsts sekretārs misters Beikers laikrakstam „*The New York Times*” nepiesardzīgi izklāstīja plānus pārdalīt Eiropu. Baltā nama plānus žurnālisti tūlīt nosauca par „Jaltu – 2” un tādējādi tos pārklāja ar nodevīgi aizmuguriskas rīcības plīvuru.

Par Baltijas valstu nākotni Dž.Bušs un M.Gorbačovs esot runājuši divatā 3.decembrī. Memuāristi raksta, ka Gorbačovs esot apsolījis ļaut baltiešiem veidot savas valstis. Kā zināms, pēc Maltas sammita amerikāņi PSRS Baltijas padomju republikās jutās kā savās mājās. VDK atlasītie LTF vadošie kadri nonāca arī aizokeāna „kantora” rīcībā un turpmāk komandas saņēma galvenokārt Vašingtonā.

Pēc Maltas sammita amerikāņi kā mājās jutās ne tikai pie mums, bet arī Krievijā, Ukrainā (viņiem durvis bija slēgtas vienīgi Baltkrievijā). Amerikāņu ģeopolitiskie sapņi bija piepildījušies. Dž.Bušs (vec.) pēc pirmās tikšanās ar M.Gorbačovu 1985.gadā teica, ka „turpmāk viss būs atkarīgs no mums; mums nav jāpalīdz viņam (M.Gorbačovam – A.P.), bet jāvirza viņa politika tā, lai tā būtu izdevīga ASV”. Tie cilvēki, kuri Gorbačovu uzskata par valsts nodevēju, netic Dž.Buša vārdiem. Viņi ir pārliecināti, ka amerikāņiem neko nevajadzēja virzīt, jo Gorbačovs pats visu nelietīgi atdeva.

Bet tagad uzdosim sev vairākus jautājumus un padomāsim. Vai mums šodien ir vajadzīga visa patiesība par Maltas sammitu? Vai mums šodien ir nepieciešams precīzi zināt par Maltā pieņemtajiem lēmumiem? Vai mūsu dzīve kļūs labāka, ja izzudīs noslēpumainība par abu lielvalstu vienošanos 1989.gada 2.-3.decembrī?

Cenšoties atbildēt uz minētajiem jautājumiem un rūpīgāk padomājot, saprotam, ka nekāda noslēpumainība jau sen vairs nepastāv. Maltas sammitam piemīt nenoslēpumainība, un to visuzskatāmāk apliecina turpmākā dzīve pēc minētā pasākuma.

Tagad redzam, ka „aukstais karš” bija intelektuāļu izdomāta skaista fikcija, kurai ar reālo dzīvi maz kopēja. „Aukstais karš” (respektīvi, informācijas karš) turpinās joprojām. Pie tam pašlaik melošana ir sasniegusi nesalīdzināmi drausmīgāku līmeni nekā „aukstā kara” ziedu laikos 60.-70. gados.

Savukārt t.s. vienpolārās pasaules rašanās izrādījās daudz bīstamāks starptautiskās sadzīves scenārijs nekā divpolārās pasaules pastāvēšana. ASV savu planetāro kundzību spēj nodrošināt tikai ar vadāmā haosa tehnoloģijām un militāro ofensīvu. Saprotams, tas uz planētas ir izraisījis milzīgus naida uzplūdus, draudot pārvērsties III Pasaules karā. Planētas sabiedrībai nav pieņemams amerikāņu politiskās elites iedibinātais ģeokrātiskais valstiskums, ņirgājoties par tādām kategorijām kā nacionālā neatkarība un nacionāli suverēnā valsts.

Mēs Latvijā ļoti smalki esam izjutuši, kas ir noticis ar tām teritorijām, kuras nonāca ASV ģeopolitiskajā pārziņā. Latvija tagad visos radītajos ir pēdējās vietās Eiropā. Tauta izmirst un izšķīst planētas etnosu kontingentā.

Taču pats galvenais ir tas, ka Maltas sammits nespēja pozitīvi korigēt Rietumu civilizācijas, tā teikt, metafizisko trajektoriju. Tātad nespēja pozitīvi korigēt „baltajai” rasei ļoti nelabvēlīgo demogrāfisko pāreju. Pašplūsmā tika atstāti paši kardinālākie antropoloģiskie procesi un tendences. Faktiski bez uzraudzības tika atstāti antropoloģiskās katastrofas simptomi, kuri Rietumos 80.gadu beigās jau bija saskatāmi bez lupas.

Jau 80.gados sākās tas, ko mēs skaudri konstatējam šodien. Rietumu civilizācijas politiskajai elitei vairs nepiemīt skaidrs un saprātīgs skatījums uz realitāti. Rietumu civilizācijas politiskā kultūra šodien ļoti lielā mērā atšķiras, piemēram, no politiskās kultūras XX gadsimta 50.-70.gados. Rietumu civilizācijas politiskā kultūra tagad balstās uz visatļautību un patmīlīgi traktētiem mītiem par savām izredzētajām tiesībām pārvaldīt visu cilvēci, tādējādi ieslīkstot pašpārliecinātībā, iracionālismā, vieglprātībā, bezatbildībā, intelektuālajā mazasinībā, profesionālajā impotencē.

Pēc Maltas sammita Rietumu civilizācija zaudēja kontroli pār finansēm, kreditēšanu, naudas plūsmu. Rietumu civilizācija sāka izvairīties no valsts sociālo programmu realizācijas. Rietumu civilizācijā sākās eksistenciāli nemotivētas patērēšanas ārpriests un dzīves glamūrīgās baudīšanas patoloģiskās kaislības.

Dzīve pēc Maltas sammita uzskatāmi atklāja „baltās” rases cilvēciskā likteņa kopību neatkarīgi no politiskās sistēmas. Gan „austrumu” daļā, gan „rietumu” daļā radās jauna sociālā kārta – t.s. jaunbagātnieki jeb jaunburžuāzija ar abām daļām tipoloģiski līdzīgu mentalitāti. Abās daļās vienādā intensitātē uzplauka ekonomiskās un finansiālās mahinācijas, alkātība, homoseksuālais perversijas, noziegumu brīvība, vienas dienas saimnieka stratēģija, sociālā darvinisma slavēšana. Abās daļās tika iznīcināta vidusšķira un izpletās nabadzība.

Izvērsta informācija par Maltas sammitu var apmierināt vienīgi vēsturnieku profesionālo ziņkāri. Sociuma lielākajai daļai izvērsta informācija neko neizmainīs dzīvē. Dievs ne velti jūrā sacēla milzīgus viļņus. Tas reizē bija gan Maltas sammita nosodījums, gan brīdinājums par briesmām cilvēces turpmākajā dzīvē. Domāju, Dieva nosodījums un brīdinājums neatstāj vienaldzīgus pat tos racionālistiski orientētos cilvēkus, kuri atmet ar roku romantiskajām un mistiskajām blēņām par literāro un reālo paralēlismu noslēpumainību un fatālo iedabu.

Attēlā: M.Gorbačovs un Dž.Bušs (vec.) Maltas sammitā.